

Joanna Pawłowska

Braniewo-Stare Miasto, st. 1, ul.
Gdańska, kamienice nr 36, 38, 40, gm.
loco, woj. elbląskie, AZP 11-55/17

Informator Archeologiczny : badania 31, 229

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ze względu na zagęszczoną infrastrukturę i urbanizację terenu badania wykopaliskowe prowadzono w ramach sześciu rozproszonych jednostek eksploracyjnych: wykopów I i II (36 i 29 m²) oraz sondaży 5-8 (razem 36 m²). Jednostki te (o łącznej powierzchni 101 m²) skupione były w dwóch strefach zabudowy klasztornej, tj. w zachodniej części głównego północnego skrzydła klasztoru (wykopy I i II, sondáže 5 i 8) oraz w północno-wschodnim narożniku zabudowy - styk skrzydeł północnego i wschodniego (sondáže 6 i 7). Zrealizowane badania wykopaliskowe pozwoliły na uszczegółowienie rozpoznania planu i charakteru zabudowy północnego skrzydła, co w oparciu o znane plany obiektu ułatwi planowanie dalszych prac wykopaliskowych w pozostałych partiach założenia klasztornego. Odnośnie północnego (głównego) skrzydła szczególne znaczenie ma uchwycenie jego zachodniej elewacji, zlokalizowanie kanału Ponikwy (Jordanki) pod zachodnim segmentem tegoż skrzydła - kanału odprowadzającego nieczystości z toalet klasztornych; uchwycenie narożnika przejazdu bramnego, a przede wszystkim odkrycie nieznanej z planów kanalizacji odprowadzającej ścieki z kuchni klasztornej do kanału Ponikwy.

Poza badaniami wykopaliskowymi wykonano również badania architektoniczne: dokumentację i inwentaryzację budynku I, zawierającego ostatnie naziemne relikty klasztoru (skrzydła północnego z elementami przejazdu bramnego).

W trakcie badań pozyskano liczny ruchomy materiał zabytkowy - ponad 13 000 źródeł: 7500 fragmentów ceramiki, 1270 fragmentów kafli piecowych, 1450 ułamków szkła, 2780 kości oraz 210 zabytków wydzielonych, próbek i innych znalezisk. Chronologia tych materiałów mieści się w przedziale od początku wieku XV (przeniesienie opactwa z pobliskiego Zemska) do połowy wieku XIX (kasata 1835 r. i rozbiórka zabudowań 1843 r.) ze zdecydowaną przewagą znalezisk nowożytnych.

Dokumentacja i materiały zabytkowe z badań znajdują się w Muzeum w Międzyrzeczu.

Wyniki badań zostaną opublikowane.

Badania będą kontynuowane.

BRANIEWO-STARE MIASTO, st. 1, ul. Gdańska, kamienice nr 36,38,40, gm. loco, woj. elbląskie, AZP 11-55/17

- miasto lokacyjne (późne średniowiecze po okres nowożytny)

Archeologiczno-architektoniczne badania wykopaliskowe, przeprowadzone w okresie od lipca do października przez mgr Joannę Pawłowską (Pracownia Archeologii, Dokumentacji Architektonicznej i Konserwacji Zabytków w Malborku, Urząd Miejski w Braniewie). Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 4,5 ara.

Odkryto relikty trzech kamienic z przełomu XIV/XV w., resztki nowożytnej zabudowy oficynowej, a także najprawdopodobniej relikty wieży zamkowej wraz z fragmentem muru obronnego.

Kamienica nr 36 (na planie prostokąta o wymiarach w świetle ścian 4,75 x 12 m; długość piwnicy około 10 m) i kamienica nr 38 (na planie prostokąta o wymiarach w świetle ścian 6,25 x 12,5 m; długość piwnicy około 10,5 m) miały ściany wykonane w technice łączonej kamiennie-ceglanej w wątku kowadełkowym, z kamienną stopą fundamentową posadowioną w glinianym podłożu. Ich piwnice pierwotnie przykrywał drewniany strop, zastąpiony w okresie nowożytnym sklepieniem kolebkowym. Natomiast kamienica nr 40 (na planie prostokąta o wymiarach w świetle ścian 4,5 x 22,5 m; długość piwnicy około 14 m) miała ściany wykonane w technice łączonej kamiennie-ceglanej w wątku wendyjskim (?) i polskim, kamienną stopę fundamentową posadowiono w gliniastym podłożu. W okresie budowy piwnicę przykrywał drewniany strop belkowy, po którym zachowały się gniazda w ścianach.

Poniżej posadzek znajdowała się jedynie warstwa gruzu budowlanego, natomiast pod stopami fundamentowymi był gliniasty calec. W zasypisku piwnic poszczególnych kamienic znaleziono nieliczne ułamki naczyń nowożytnych, butelki szklane i kamionkowe oraz płycinowe kafle piecowe. Natomiast pod posadzką, w warstwie gruzu budowlanego znaleziono kilka fragmentów naczyń glinianych o cechach średniowiecznych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Elblągu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w publikacjach Muzeum Zamkowego w Malborku.

Badania nie będą kontynuowane.